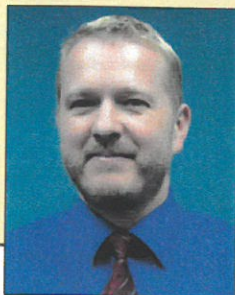

jako je ÚKZÚZ, UZEI, SZPI a SZIF za dobrou spolupráci. Chci poděkovat všem, kteří jakýmkoliv způsobem v loňském roce podpořili Český bramborářský svaz.

Přeji všem bramborářům úspěšnou sezonu. Přeji všem pevně zdraví a rychlý návrat k normálu. Přejme si společně, aby se

při jednáních k nové SZP zvolily postupy, které výrazněji podpoří citlivé komodity, v našem případě konzumní a škrobářské brambory. To bude základ pro rozvoj oboru a stabilitu produkce.

Certifikace konzumních brambor v režimu kvality Q CZ vstupuje do druhého roku

Dr. Ing. Zdeněk CHROMÝ, ÚKZÚZ

Dr. Ing. Zdeněk Chromý

Rok 2020 – Proces akreditace Certifikačního orgánu

Ministerstvo zemědělství na základě veřejnoprávní smlouvy pověřilo Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen ÚKZÚZ) certifikací konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ. Vedení ÚKZÚZ delegovalo Oddělení chmele a certifikace produktů se sídlem Chmelařské náměstí 1612, 438 01 Žatec, aby jako budoucí Certifikační orgán prošlo procesem akreditace v souladu s normou ČSN EN ISO/IEC 17065:2013 Posuzování shody – Požadavky na orgány certifikující produkty, procesy a služby.

Základním dokumentem pro certifikaci konzumních brambor a produktů z konzumních brambor je Certifikační schéma pro certifikaci produktů B1–B3 v režimu jakosti Q CZ (dále jen Certifikační schéma), jehož vlastníkem je Český bramborářský svaz, z. s., (dále jen ČBS). Certifikační schéma stanovuje cíl certifikace, definuje produkty B1, B2 a B3 a stanovuje požadavky na proces certifikace jednotlivých produktů formou parametrů, které je pro vydání certifikátů nutné splnit.

Proces akreditace byl zahájen na základě žádosti ÚKZÚZ ze dne 7. 5. 2020, neprodleně po podpisu veřejnoprávní smlouvy s Ministerstvem zemědělství. Akreditaci Certifikačního orgánu prováděl Český institut pro akreditaci, o.p.s., (dále jen ČIA). Pracovníci budoucího akreditovaného Certifikačního orgánu museli zpracovat a před pracovníky akreditačního orgánu obhájit dokumenty Certifikace produktů – inspekční systém, Postup pro certifikaci brambor v režimu kvality Q CZ včetně příloh a řadu dalších interních dokumentů závazných pro činnost Certifikačního orgánu. Součástí akreditačního řízení byl také witness audit, který se kvůli opatřením spojeným s onemocněním COVID-19 konal formou videokonference. Současně byl na webových stránkách ÚKZÚZ vytvořen odkaz Certifikace produktů, kde jsou prezentovány zásadní dokumenty pro certifikaci konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ. Při závěrečném jednání dne 25. 11. 2020 bylo posuzovatelem ČIA konstatováno, že podmínky pro udělení akreditace byly splněny a dne 7. 12. 2020 ČIA vydal Osvědčení o akreditaci č. 746/2020 platné do 7. 12. 2023.

Rok 2021 – První rok certifikace

Certifikace konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ je založena na dobrovolném rozhodnutí žadatele přihlásit se do certifikačního procesu a po dobu čtyřletého certifikačního cyklu plnit požadavky jed-

notlivých parametrů daných Certifikačním schématem pro produkt, o jehož certifikaci požádal. V roce 2021 tuto možnost využilo 107 pěstitelů a zpracovatelů, kteří v termínu do 30. 4. podali žádost. Certifikačnímu orgánu bylo doručeno také 11 žádostí, které byly posouzeny jako neplatné podání. Ve všech případech se jednalo o žádosti podané po termínu stanoveném Certifikačním schématem.

Žádosti doručené Certifikačnímu orgánu byly následně podrobeny přezkumu. V případě zjištění nedostatků v podaných žádostech byli žadatelé písemně vyzváni k doplnění údajů. Nejčastější chybou bylo neuvedení údaje o měrné jednotce produkce, neúplné identifikační údaje o žadateli a nedoložení plné moci v případě, že žádost nebyla podepsána statutárním zástupcem žadatele. Smlouvy o provedení certifikace a periodickém dozoru v režimu kvality Q CZ pro konzumní brambory byly uzavírány s žadateli, jejichž žádost byla podána bez zjištěného nedostatku nebo po doplnění chybějících údajů. Celkem bylo uzavřeno 102 smluv.

Chladné a na srážky bohaté jarní počasí zpozdilo agrotechnické lhůty pro sázení brambor a podmáčení půdy znemožnilo osázení některých pozemků nebo jejich částí. Důsledkem byly změny v osevních postupech, změny v evidenci a potřeba úpravy evidence skutečně osázených ploch konzumních brambor do souladu s evidencí v LPIS. V rámci těchto změn došlo i k dodatečným úpravám údajů v žádostech o certifikaci, což opět ze strany žadatelů, ale i Certifikačního orgánu vedlo ke zvýšené administrativní zátěži. Zároveň s posunem termínu pro sázení brambor došlo i k posunu termínu pro povinné použití přípravku povoleného v ekologickém zemědělství na ochranu proti mandelince bramborové, a to minimálně pro první aplikaci.

V roce 2021 bylo inspekčními týmy Certifikačního orgánu provedeno 95 certifikačních inspekcí produktu B1 – konzumní brambory vyprodukované v režimu jakosti Q CZ, přičemž bylo vydáno 92 certifikátů. Tři žadatelé o certifikaci produktu B1 nesplnili některý z parametrů a certifikát jim nebyl vydán.

Certifikační orgán provedl ke dni 14. 12. 2021 celkem 42 certifikačních inspekci produktů B2/1 – konzumní brambory zabalené a upravené v režimu kvality Q CZ, B2/2 – konzumní brambory zabalené v režimu kvality Q CZ a B2/3 – konzumní brambory upravené v režimu kvality Q CZ. Dvě certifikační inspekce byly zaměřeny na certifikaci produktů z konzumních brambor B3 – smažené a předsmažené výrobky obsahující pouze brambory v režimu kvality Q CZ.

Žadatelům, kteří splnili všechny parametry pro výše uvedené produkty, vydal Certifikační orgán certifikáty potvrzující shodu produktu s požadavky stanovenými Certifikačním schématem. Bylo vydáno 11 certifikátů pro produkt B2/1, 39 certifikátů pro produkt B2/2, 1 certifikát pro produkt B2/3 a 2 certifikáty pro produkt B3.

Přehled a celá historie certifikátů vydaných v roce 2021 je dostupná na www.ukzuz.cz – Certifikace produktů, odkaz Data-báze vydaných certifikátů Q CZ – konzumní brambory.

Pokud máme první rok certifikace konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ zhodnotit, je třeba konstatovat, že bylo podáno celkem 107 platných žádostí, uzavřeno 102 smluv a vydáno 145 certifikátů. Certifikační inspekce byly provedeny u všech žadatelů ve sledovaném období 12 měsíců od podání žádosti, jak je stanoveno Certifikačním schématem. Ze strany žadatelů nebyly k inspekčním týmům ani k průběhu jednotlivých inspekci vneseny žádné výhrady. Je třeba ocenit i vstřícný přístup a zájem jednotlivých žadatelů o certifikaci produktů, který byl patrný z připravenosti na ohlášené certifikační inspekce a ze samotného průběhu inspekci.

Pokud hodnotíme klady, je třeba uvést i zápory. Ke zvýšené administrativní zátěži přispělo i poměrně vysoké procento podaných neúplně vyplněných žádostí a s tím spojené nadbytečné administrativní úkony jak ze strany Certifikačního orgánu, tak i ze strany žadatelů. Určité problémy způsobily i nepříznivé klimatické vlivy v jarních měsících roku 2021, které ovlivnily agrotechnické lhůty jak výsadby, tak i sklizně brambor. Vliv na stanovení termínu certifikačních inspekci u produktů B2 a B3 měly i dlouhé čekací lhůty na výsledky laboratorních rozborů, zvláště pak multireziduálních rozborů na rezidua přípravy na ochranu rostlin.

Ve dnech 25. a 26. 10. 2021 provedli posuzovatelé ČIA pravidelnou dozorovou návštěvu se závěrem, že nebylo zaznamenáno jakékoliv porušení závazků, které pro Certifikační orgán vplynuly z udělení akreditace.

Rok 2022 – Dozorové inspekce u stávajících klientů a certifikační inspekce u nových žadatelů

V letošním roce Certifikační orgán očekává v termínu do 30. 4. zasílání žádostí nových žadatelů o certifikaci konzumních brambor a produktů z konzumních brambor v režimu kvality Q CZ. S těmito žadateli bude následně uzavřena Smlouva a v průběhu roku budou prováděny certifikační inspekce.

U žadatelů, kteří v roce 2021 úspěšně prošli certifikačním procesem, budou v letošním roce provedeny dozorové inspekce s cílem posouzení hodnot jednotlivých parametrů produktů daných Certifikačním schématem se skutečně dosaženými hodnotami certifikovaného produktu v období mezi certifikační a dozorovou inspekci. Tito klienti mají na www.ukzuz.cz, odkaz Certifikace produktů k dispozici formulář Podklady pro dozorovou inspekci produktů B1–B3 v režimu kvality Q CZ, na kterém mají do 15. 5. oznámit Certifikačnímu orgánu měrné jednotky certifikované produkce, které budou předmětem šetření dozorových inspekci v letošním roce. O tom, jak budou dozorové inspekce probíhat a co bude předmětem těchto inspekci, budou stávající klienti a noví žadatelé informováni na povinném školení plánovaném ČBS. Nově byla na uvedených webových stránkách ÚKZÚZ umístěna prezentace týkající se zhodnocení roku 2021 a dozorových inspekci. Případné dotazy k certifikaci konzumních brambor v režimu kvality Q CZ lze zasílat na e-mailovou adresu: qcz@ukzuz.cz.

Množení sadby brambor ve sklizňovém roce 2021

Ing. Marie Suchomelová, vedoucí Oddělení terénní inspekce ÚKZÚZ Havlíčkův Brod

Ing. Marie Suchomelová

cích uznávacího řízení.

Výsadba se kvůli nepříznivému počasí protáhla až do května. Porosty sadby brambor díky chladnému a poměrně deštivému průběhu v dalších měsících vše eliminovaly a sklizeň sadbových brambor tak byla mírně nadprůměrná.

Rok 2021 byl jiný než léta předešlá i vývojem počasí. Byl to rok s dostatkem srážek a optimálními teplotami v období pro nasazování a nárůst hlíz brambor. Optimální podmínky k šíření měla ale také plíseň bramboru, která se v množitelských porostech řešila téměř po celou dobu vegetace.

■ ■ ■

V tab. 1 jsou zaznamenány plochy množení, procento neuznání a počet množných odrůd od roku 2010. V roce 2021 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 663 ha, z toho 8,8 % ploch bylo neuznaných a 2 % ploch bylo sestupných.

Velmi rané odrůdy se množily na 20 % plochy, ostatní odrůdy na 80 % plochy. V České republice se množilo v roce 2021 celkem 184 odrůd. V předešlých desíti letech se u nás množilo vždy okolo 200 odrůd.

Historie množení 10 odrůd s největší plochou přihlášenou do uznávacího řízení od roku 2014 je zachycena v tab. 2. Na pomyslné první příčce se již čtvrtý rok drží odrůda Eurostarch, množná v roce 2021 na 241 ha, následovala Antonia na 142 ha a Euroresa na 85 ha.

Výskyt mšic, přenašečů virových chorob, byl v roce 2021 nižší, než v letech předešlých, ne vždy se ale kvůli častým srážkám podařilo včas a ve správných intervalech aplikovat insekticidní clonu, proto i procento neuznání je podobné jako v roce 2020. Pro nadlimitní výskyt virových chorob se některé porosty při druhých přehlídkách zamítaly, některé porosty byly dodavateli odhlášeny z uznávacího řízení. Podobně na tom byla také aplikace fungicidů. V množitelských porostech se naši inspektoři potkávali s plísní bramboru poměrně často.